

Arbetsmarknadsdepartementet
a.remissvar@regeringskansliet.se
a.iu@regeringskansliet.se
Dnr. A2026/00510

Stockholm 4 september 2026

Yttrande över Tolkavgift och förbud mot barntolkning (SOU 2026:23)

Facken i Valfärden vill lämna följande synpunkter på förslagen i betänkandet.

Facken i Valfärden är ett samarbete mellan fem fackförbund – Kommunal, Vision, Vårdförbundet, Sveriges lärare och Akademikerförbundet SSR. Samarbetet fungerar som ett forum för samordning av högt prioriterade frågor. Facken i Valfärden har bedömt att förslagen om tolkavgift och förbud mot barntolkning är sådana prioriterade frågor.

Övergripande synpunkter

Facken i Valfärden avstyrker förslaget om att införa en tolkavgift och vill inledningsvis framföra följande.

Facken i Valfärden delar utredningens bedömning att kunskaper i svenska språket många gånger är en förutsättning för att vara delaktig i det svenska samhället och för att kunna etablera sig på den svenska arbetsmarknaden.

Av såväl direktiven som betänkandet framgår att syftet med uppdraget och de förslag som utredningen lämnar är att det integrationspolitiska målet ska återspeglas i användandet av tolk och förslagen ska öka incitamenten för utrikesfödda att lära sig det svenska språket och för att därmed bli en del av det svenska samhället. Samhället behöver visa en tydlig förväntan på att den som kommer till Sverige anstränger sig för att lära sig svenska, och erbjuda förutsättningar för detta.

Akademikerförbundet SSR

Kommunal.

Sveriges Lärare

 vision

Problemet är att utredningen inte har kunnat påvisa att införandet av tolkavgift kommer att stärka incitamentet att lära sig svenska. Det saknas nämligen forskningsstöd för ett sådant antagande. Därmed är det svårt att hävda att förslaget, inte minst i förhållande till andra åtgärder, kommer att bidra till att uppfylla det integrationspolitiska målet. Utredningen har inte heller visat på orsakerna till att människor väljer att inte gå SFI. Det gör att det med fog även kan ifrågasättas om förslaget verkligen kommer att bidra till att fler läser SFI.

Facken i Valfärden vänder sig också mot att förslaget utgår från ett antagande om att utrikes födda som anstränger sig kan lära sig svenska språket inom just sex år. De som inte gjort det har enligt utredningen följaktligen inte ansträngt sig och ska därmed bestraffas genom att betala avgift när det finns behov av tolk. Forskning visar att språkinlärning påverkas av en rad olika faktorer som bland annat utbildning, ålder, läs- och skrivkunnighet, livssituation och förstahandsspråk. Tolkavgiften riskerar därmed också att bli orättvis och straffa personer för faktorer som de inte kan påverka.

Facken i Valfärden vill också lyfta fram att erfarenheter från Danmark visar att administrationen för tolkavgifter riskerar att bli kostsam, och därmed en ineffektiv statlig åtgärd. Att som utredningen föreslår omfördela en del av medlen från anslaget för integrationsinsatser vänder dig Facken i Valfärden mot. För att kunna göra det behöver det åtminstone finnas stöd för att tolkavgiften kommer att ha en positiv effekt på integrationen. Sådant stöd finns inte.

12. När ska tolkavgift inte tas ut?

För det fall att regeringen ändå inför en tolkavgift delar Facken i Valfärden utredningens bedömningar vad gäller hinder för att ta ut tolkavgift och tillstyrker utredningens undantag, inte minst vad gäller undantagen för hälso- och sjukvård, tandvård, socialtjänst, skola och ärenden som rör barn.

Till uppräckningen av undantag vill Facken i Valfärden även lägga till ärenden som rör lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS). Ärenden enligt LSS är ärenden med direkt koppling och många gånger en del av socialtjänsten och hälso- och sjukvården. Facken i Valfärden kan inte förstå varför inte denna ärendekategori också finns uppräknad bland undantagen då många av de skäl som motiverar undantagen för socialtjänsten och hälso- och sjukvården är giltiga och har samma relevans för ärenden enligt LSS.

Facken i Valfärden vill också särskilt lyfta fram och understryka vikten av att faktiskt handlande inte ska beläggas med tolkavgift. Många av våra medlemmar jobbar med information, dialog, utbildning, i öppna verksamheter etc. Arbeten där det faktiska handlandet inte alltid per definition utgör hälso- och sjukvård, socialtjänst eller skolverksamhet men där införandet av en avgift inte bara skulle vara administrativt betungande utan också försvåra dialogen och kontakten med samhällsmedborgarna.

19. Barn som tolkar

Facken i Valfärden tillstyrker förslaget om förbud mot barntolkning med undantag för nöd och uppgifter av administrativ karaktär.

Heike Erkers
Förbundsordförande
Akademikerförbundet SSR

Anna Olskog
Förbundsordförande
Sveriges Lärare

Veronica Magnusson
Förbundsordförande
Vision

Malin Ragnegård
Förbundsordförande
Kommunal

Sofia Godau
Förbundsordförande
Vårdförbundet